

Hanze

Overgangen in onderwijs

Bijeenkomst Sociale Inclusie
Coalitie

Henderien Steenbeek, Aline Oelen,
Margot Bochane, Margreet Luinge

8-7-2024 Gemeente - Lectoraat JES

Projecten overgangen in onderwijs: *een overzicht*

- # Projecten

- *Project 'Welbevinden van kinderen bij de overgang van PO-VO'*
- *Project 'Een soepele overgang van voorschoolse voorzieningen naar regulier basisonderwijs'*
- *Landelijk expertisecentrum Overgang PO-VO (lepovo)*
- *Project 'Dicht de Kloof'*
- *Aanvraag Project 'Naar soepele overgangen en meer inclusief onderwijs'*
- *Aanvraag Project 'Werken met nieuwkomers in de klas'*

Landelijk Expertisecentrum Overgang PO-VO (lepovo)

Henderien Steenbeek, Margot Bochane

Doorlopende leer- en ontwikkelijnen
acht- tot veertienjarigen

DOEL

Verdere verbetering van het onderwijs aan 8-14 jarigen en aan de opleiding en professionalisering van de (toekomstige) professionals die met hen werken.

- Formuleren van uitgangspunten voor het handelen voor iedere professional die werkt met 8 tot 14 jarigen
- Input voor beroepsbeelden en leeruitkomsten
- Input voor beleidsbeslissingen

Onderzoekslijnen

1. Volgen van acht- tot veertienjarigen in hun ontwikkeling
2. Anders sturen op kansengelijkheid
3. Samen onderwijsprofessionals voor acht- tot veertienjarigen opleiden

Henderien Steenbeek
Lector

Linda van den Bergh
Lector

Patrick van Schaik
Lector

Overkoepelend onderzoek

Hoe werken jullie aan een kansrijke overgang po-vo?

LEPOVO nodigt het werkveld in primair en voortgezet onderwijs uit om mee te doen aan onderzoek

Een belangrijk doel van LEPOVO is het verkrijgen van meer kennis over -en inzicht in- wat er in scholen gebeurt om leerlingen een soepele, kansrijke overgang van het PO naar het VO te geven. Hoe verloopt de procedure om tot een schooladvies te komen in groep 7 en 8? Hoe worden leerlingen geplaatst in de brugklas? Hoe worden leerlingen gevolgd en op basis waarvan wordt er gedifferentieerd? Hoe werken de professionals van het PO en het VO met elkaar samen? En hoe doen 10-14 scholen dit?

Over dit soort vragen willen we heel graag in gesprek! Wil je jouw praktijk delen? Dan maken we graag een afspraak voor een interview van 1 uur.

[Je meldt je aan via dit formulier.](#)

Overgang voorschoolse voorzieningen - PO

Een soepele overgang

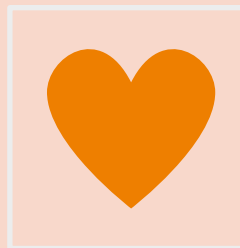
Aline Oelen, Annelies Kassenberg, Marie Louise Luttkik, Alexander
Minnaert, Margreet Luinge

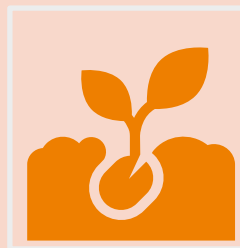
Aanleiding

25 % van de kinderen heeft extra ondersteuning nodig in het onderwijs

Positieve betrokkenheid van ouders is één van de belangrijkste succesfactoren voor het onderwijs van deze kinderen

Een goed begin is het halve werk: De overgang naar de basisschool is bepalend voor hoe ouders en kinderen de rest van de basisschooltijd ervaren

Hoe ervaren ouders de overgang van hun kinderen met een speciale onderwijsbehoeften naar de basisschool?

Beginsituatie

Kindfactoren
Familiefactoren
Omstandigheden

Hulpbronnen
Informele hulp, school,
extern

+

Coping
Probleemoplossend
Omgaan met emoties

+

**Beeld van de
situatie**
Betekenisvol, te
begrijpen en te
managen

**Nieuwe
situatie**

Verwachtingen
van de
toekomst

Beginsituatie

Kindfactoren

Familiefactoren

Omstandigheden

Hulpbronnen

Informele hulp

School

Extern

“Hij ging gewoon niet spreken toen hij twee was en hij zat de godganse dag te gillen”

“Hij ging in behandeling in verband met emotieregulatie (...) bij rouw, want zijn vader is overleden.”

“De leerkracht van groep 7-8 bij ons heeft echt een verschil gemaakt. Omdat ze inderdaad de vertrouwensband opbouwde en toen maatwerk ging leveren. Dat maakt het verschil.”

"Initiatief"

"Aandacht"

"Hulp durven zoeken"

"Sorry zeggen"

Coping

Probleemoplossend
Omgaan met emoties

Beeld situatie

Betekenisvol
Te begrijpen
Te managen

"Ik ga er altijd zelf achteraan. Ik zit altijd in de constructieve stand, ik probeer om te helpen om een oplossing te vinden."

"Lastige ouder"

"We hebben een cursus mindfulness gedaan. Dat heb je echt wel nodig in zo'n lastige situatie."

"Je merkt hoe ze reageren op onze vragen en opmerkingen. Van 'Daar gaan we gewoon voor zorgen, en we gaan uw kind leren kennen.' Dat geeft hoop."

Nieuwe situatie

Verwachtingen
van de
toekomst

"Wij hikken er tegenaan dat hij binnenkort niet meer naar school gaat en ik heb me erbij neergelegd. Er komt een keer een eind aan wat je je kind aan kunt doen."

"Hij wordt gezien op school, ze zien dat hij wat extra uitdaging nodig heeft. En ze bieden hem dat ook. Dus het komt goed."

Het Familiegesprek

Gelijkwaardig gesprek tussen ouders en school

Ingezet bij de overgang naar de basisschool om te zorgen voor een positieve start

Structuur:

- Sociaal stadium
- Vertelstadium
- Interactiestadium
- Afsprakenstadium

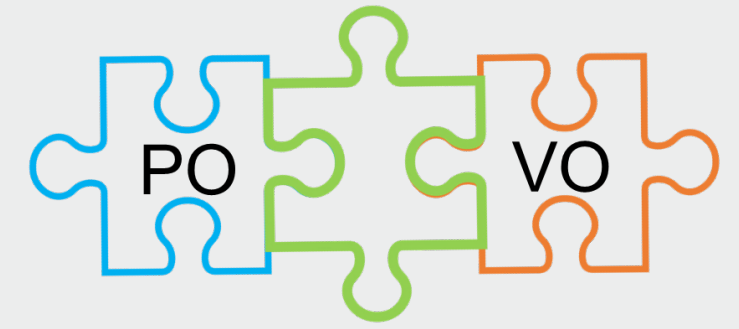

Een soepele overstap van PO naar VO

Ervaringen van leerlingen,
ouders en leerkrachten

Margot Bochane, Henderien Steenbeek, Margreet Luinge
Henriette Pauwels-van Dijk, Carolien van der Kamp,
Christy Boorsma, Sanne van der Zwet

Aanleiding

Transities in het onderwijs zijn kwetsbaar, zeker voor leerlingen met een ondersteuningsbehoefte

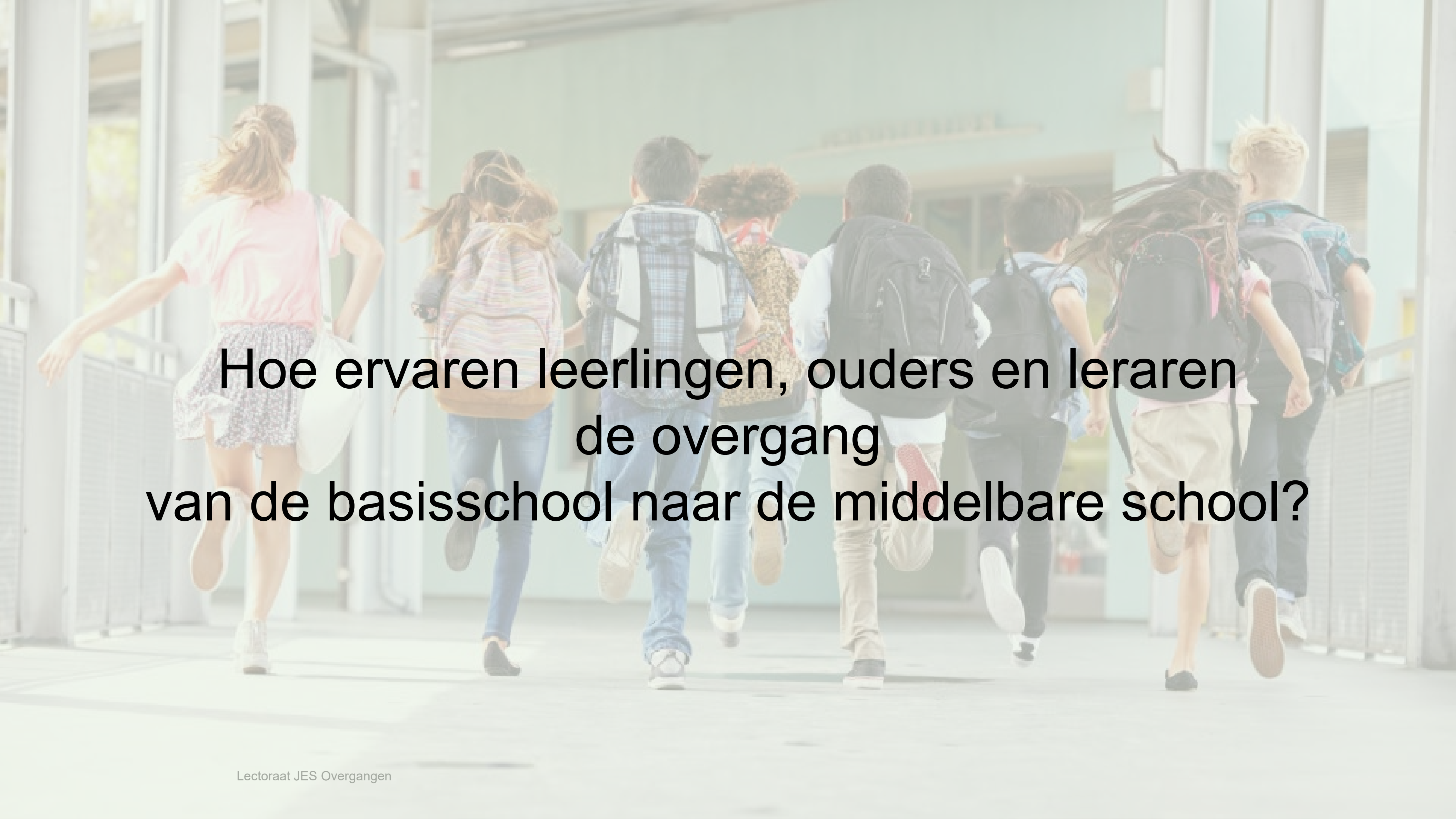

Een soepele start is nodig om goed te blijven presteren, gemotiveerd te blijven en je goed te voelen

Een niet soepele start kan leiden tot onderpresteren, verminderde motivatie of voortijdig schoolverlaten, met negatieve invloed op welzijn.

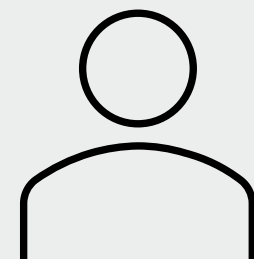
A group of diverse students, including boys and girls of various ethnicities, are running away from the camera in a school hallway. They are carrying backpacks and appear to be in a hurry. The hallway has large windows on the left and a door at the end. The lighting is bright and natural.

**Hoe ervaren leerlingen, ouders en leraren
de overgang
van de basisschool naar de middelbare school?**

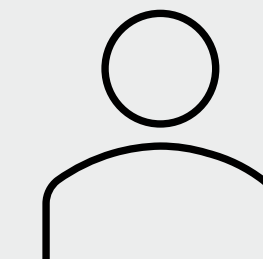
Ervaringen uit de praktijk

Open interviewguide:

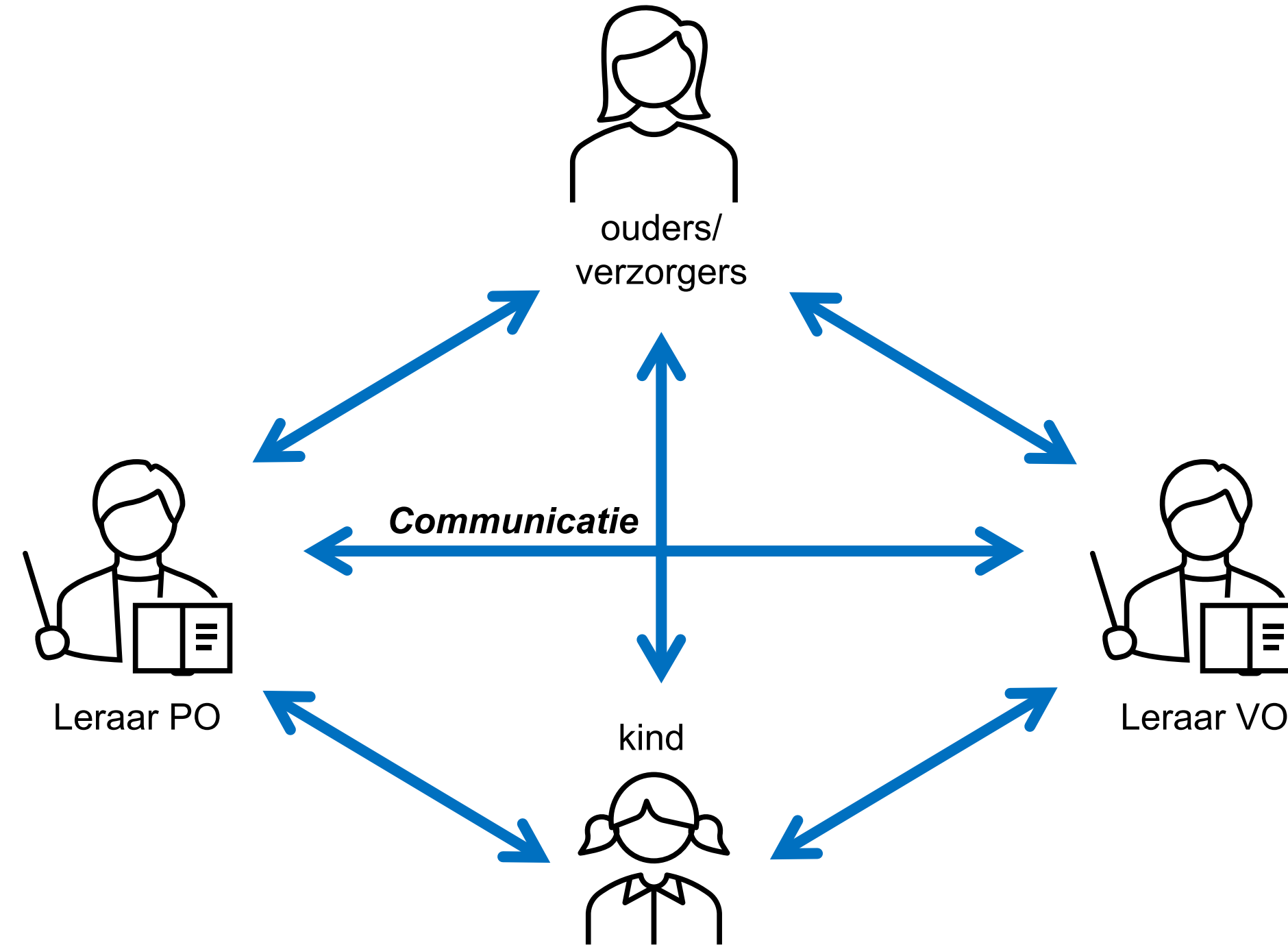
- Hoe kijk je naar de overstap
- Ervaringen overstap
- Wat heeft geholpen / zou kunnen helpen
- Verbeterpunten

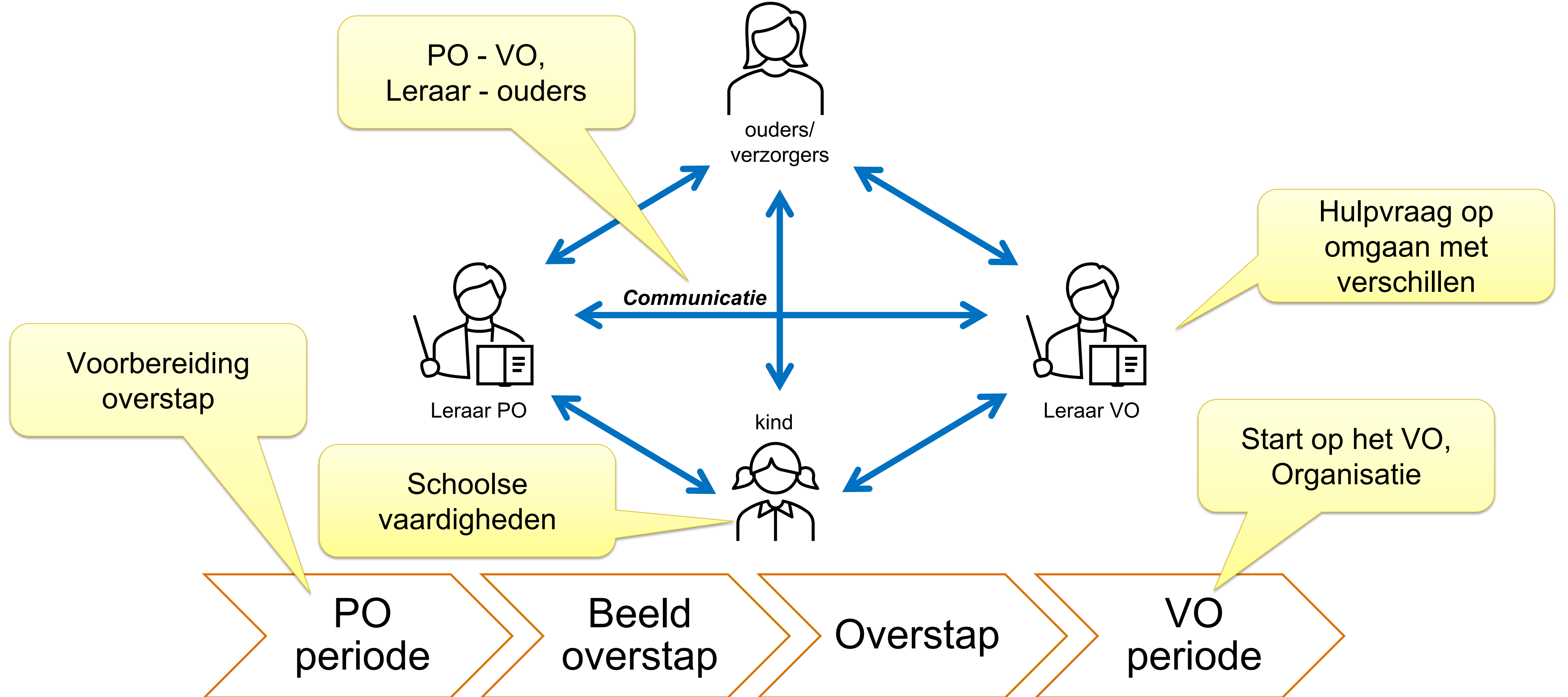
Respons	PO	VO	Totaal
Kind	5	5	10
Ouder	5	4	9
Leerkracht	2	13	15
Totaal	12	22	34

Resultaten

Waar zien zij verbeterpunten?

Vorbereiding overstap / schoolse vaardigheden

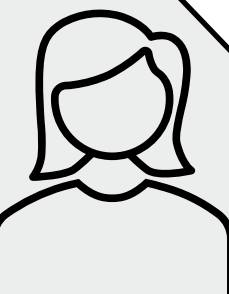
Dat je in groep 8 misschien iets meer wordt voorbereid. Want ineens heb je heel veel huiswerk en moet je ineens dingen gaan leren. En dat wist ik in het begin ook niet.

kind

Dat huiswerkvrije, ik vind het goed dat je kinderen niet overbelast en ze mogen nog kind zijn, maar ik denk dat je ze ook zelfvertrouwen mee kan geven als je ze meer voorbereid op het voortgezet onderwijs.

Ik had ze wat meer huiswerk laten maken, want er is niks verkeerd aan, in mijn tijd.. nu klink ik heel oud, kreeg ik ook gewoon topografie mee en moest ik thuis leren.

ouders/
verzorgers

Nou het stukje agendagebruik kunnen wij denk ik als school ook wel stappen in maken.

Leraar PO

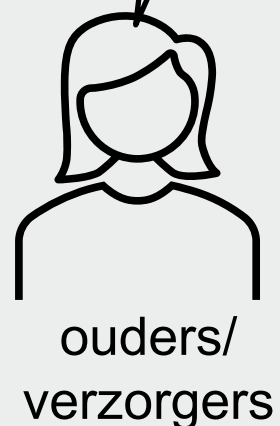
Leraar VO

Kantine voor brugklassers:
omdat je dan in de kantine, dan heb je niet gelijk al die bovenbouwers die de hele tijd over je heen lopen en zo, dan kan je eerst kennismaken met allemaal kinderen die ook in de brugklas zitten en kan je samen dat jaar daarop naar de grote kantine toe.

kind

Ik weet wel dat veel scholen nog voor de vakantie met de groep samen komen met de mentor. En dat ouders daar dan ook bij mogen zijn.

Ik denk dat het heel fijn is dat we in de introductieweken heel veel met de mentorgroep doen. De eerste week zijn nog geen lessen, maar er wordt eerder ingezet op groepsvorming. Dat wordt volgens mij al heel goed gedaan hier.

Ik heb het gevoel dat het sociale binnen groepen niet altijd goed wordt begeleid in die overstap. Kinderen komen op een totaal nieuwe school terecht vanuit alle hoeken en je moet dus aan groepsvorming doen

Leraar PO

Leraar VO

Communicatie po-vo

De communicatie kan gewoon beter en het afstemmen van manieren van leren en hoe je dat oppakt op de nieuwe school. Dus met name ook die differentiatie in de brugklassen. Overleg met ons of vraag van, hé, hoe pak je dat aan en hoe zou dat met mijn methode kunnen?

Ik vind dat er heel veel informatie is. De warme overdracht is echt wel een uitgebreid ding, dus ik zou nooit zeggen dat er niet genoeg informatie is, maar het zou fijn zijn als soms ietsje meer in Jip en Janneke taal gepresenteerd kan worden.

Leraar PO
28

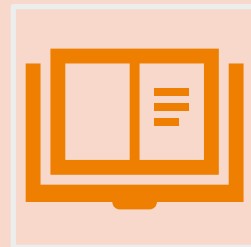
Leraar VO

Dicht de kloof

Jet Oosterheert, Matthijs Warrens, Kila van de
Sarre, Margreet Luinge

Aanleiding

Zorgen over het niveau van geletterdheid

Goed taalniveau is nodig voor een soepele overstap

Wat kan poezie bijdragen?

Poezie en cultureel responsief lesgeven

Leraren kunnen inclusief onderwijs verzorgen door gebruik te maken van de culturele kennis van leerlingen (Gay, 2010).

Culturele kennisdomeinen zijn bijv. Religie, hobbies, taal, communicatie en geletterdheid (Petri et al, 2024)

"Als docent gebruik ik Jamaicaanse auteurs en dichters in het lesprogramma, omdat ik een leerling uit Jamaica in de klas heb."

Trilploot

***Wie bin hier, wie bin
trots op Grunn
Gooi die scholders er
moar onder en dan
mot 't lukk'n
't Is nait 't plan om
vandoag de boudel
op te jutt'n
Moar om te trill'n tot
de bill'n in de
boksem schudd'n***

Wat Aans!

Doel Dicht de Kloof

Achterhalen hoe poëzie kan bijdragen aan de kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming van leerlingen in de bovenbouw van het basisonderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs.

Met dit onderzoek wordt bijgedragen aan het dichten van de kloof in de maatschappij:

- ✓ tussen hoog- en laaggeletterden,
- ✓ tussen het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs en
- ✓ de kloof tussen mensen die geen toegang hebben tot poëzie en mensen die wel toegang hebben tot poëzie.

Vragen aan u

- Wat helpt u om morgen een transitie in onderwijs te verbeteren? (Wat wilt u weten vanuit onze gesprekken? Waar bent u nieuwsgierig naar?)
- Wat werkt bij u om een transitie soepel te laten verlopen?

Lectoraat Jeugd, Educatie & Samenleving
Henderien Steenbeek, Aline Oelen,
Margot Bochane, Margreet Luinge

share your talent.
move the world.